

Årsrapport 2020

Kontrol af arbejdsklausuler og sociale klausuler

April 2021

1. Indledning

Som led i Intern kontrolenhedens kontrolplan for 2020 har enheden foretaget stikprøvekontrol af arbejdsklausuler og sociale klausuler i kontrakter med regionens leverandører. Kontroller er foretaget indenfor rammerne af de enkelte klausuler og regionens Politik for arbejdsklausuler og sociale klausuler om uddannelses- og praktikaftaler.

Politikken omfatter alle kontrakter på bygge- og anlægsområdet og kontrakter på tjenesteydelser.

Region Sjælland stiller som led i udbud og kontraktindgåelse af bygge- og anlægsopgaver samt kontrakter på tjenesteydelser, hvor kontrakten udføres i Danmark, krav om arbejdsklausuler i kontrakten.

Region Sjælland stiller et generelt krav om, at leverandører i forbindelse med bygge- og anlægsopgaver og tjenesteydelser beskæftiger praktikanter, lærlinge og elever i et omfang, der er tilsvarende til det, der er sædvanligt i den pågældende branche.

Ved kontrakter med en varighed på mere end 6 måneder, en forventet kontraktsum på 5 mio. kr. og/eller forventede lønomkostninger på 4 mio. kr. stilles som udgangspunkt konkrete krav til omfang af praktikanter, lærlinge og elever. Før 1. januar 2019 var beløbsgrænsen for forventet kontraktsum på 10 mio. kr.

Krav om et konkret antal lærlinge stilles kun, hvis det konkret vurderes, at et sådant krav lovligt kan stilles herunder om kravet overholder principperne om ikke-forskelsbehandling, ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet, og krav er forbundet med kontraktens genstand mv.

For tjenesteydelseskontrakter kræver det, at der er et driftselement i kontrakten, og for rammeaftaler generelt vil det som udgangspunkt kræve, at det konkrete antal lærlinge alene vil være et krav for længerevarende leverancer/køb, som leveres under rammeaftalen, og som opfylder beløbsgrænserne.

I nærværende rapportering rapporteres om omfanget af arbejdsklausuler og sociale klausuler, effekten af sociale klausuler samt Intern kontrolenhedens kontrolaktiviteter i 2020. Sociale klausuler om uddannelses- og praktikaftaler benævnes i rapporten herefter alene som sociale klausuler.

2. Omfang af arbejdsklausuler og sociale klausuler

Med udgangen af 2020 har Region Sjælland i alt 124 igangværende rammeaftaler eller kontrakter, hvor der indgår arbejdsklausuler. På 50 rammeaftaler og kontrakter indgår sociale klausuler.

Opgavetype	Arbejdsklausuler	Sociale klausuler
Tjenesteydelsesrammeaftaler ¹	90	36
Tjenesteydelseskontrakter	24	5
Bygge- og anlægskontrakter	10	9
Klausuler i alt	124	50

¹ Rammeaftaler indebærer ikke en købsforpligtelse i sig selv, kun leveranceaftaler på rammeaftalerne.

Intern kontrolenheden modtager information om kontrakter og rammeaftaler fra regionens koncern byggeenhed og koncern indkøbsenhed. Byggeenheden registrerer bygge- og anlægsprojekter og -kontrakter i regionens journalsystem GO. Indkøbsenheden og Koncern IT registrerer kontrakter – og rammeaftaler i kontraktstyringssystemet ELO, mens køb på rammeaftaler sker decentralt.

Intern kontrolenheden har en vis adgang til kontrakter og aftaler i begge systemer. Det bemærkes, at køb/leveranceaftaler på rammeaftaler ikke bliver registreret i kontraktstyringssystemet ELO, hvorfor information om køb på rammeaftaler som udgangspunkt kun kan fremfindes ved at se hvad den enkelte leverandør har faktureret til regionen ved rapportudtræk fra regionens økonomisystem Oracle og udsøgning af fakturaer, der vedrører rammeaftalen. Skal de enkelte køb (der ofte sker mundtligt/telefonisk) registreres i ELO, kræver dette en ændret arbejdsgang på decentralt niveau.

I et par tilfælde har regionens enheder på bygge- og anlægsområdet glemt at indarbejde arbejdsklausuler og sociale klausuler i udbud, hvorfor klausulerne ikke var indarbejdet i indgåede kontrakter eller klausulerne efter forhandling kun kunne indgå uden misligholdelsesbestemmelser. I enkelte tilfælde har der på bygge- og anlægsområdet også været anvendt udgåede klausulskabeloner, hvor der udarbejdet nye og bedre klausuler i kontraktparadigmerne.

I enkelte tilfælde dukker der kontrakter op med arbejdsklausuler og sociale klausuler som Intern kontrolenheden ikke har haft kendskab til, da de ikke findes registreret i kontraktstyringssystemet ELO eller byggejournaler i GO. Regionens byggeenhed har sat øget fokus på formaliseret vidensdeling om indgåelse af kontrakter og brug af gældende kontraktparadigmer.

Arbejdsklausuler

Tjenesteydelseskontrakter – og rammeaftaler

På tjenesteydelsesområdet er der 90 rammeaftaler og 24 kontrakter med arbejdsklausuler.

Størstedelen af rammeaftalerne vedrører håndværkerydelser med 35 aftaler, it-konsulent-ydelser med 29 aftaler og vikarer vedrørende sundhedsfaglige ydelser, socialområdet og facility ydelser med 22 aftaler. Størstedelen af kontrakter med faste leverancer vedrører driftsopgaver indenfor facility ydelser, transportydelser og drift af almen lægepraksis.

Selve arbejdsklausul skabelonerne er blevet udviklet og forbedret i forhold til regionens kontrol- og sanktionsmuligheder.

De ældste kontrakter og rammeaftaler med arbejdsklausuler har regionens ”Politik for arbejdsklausuler og sociale klausuler i Region Sjælland” fra 2015 som arbejdsklausul.

De nyeste kontrakter og rammeaftaler har en decideret kontraktskabelon fra 2018 som arbejdsklausul med klare krav til dokumentation, tidsfrister og sanktionsmuligheder.

Der er gældende aftaler indgået før 2015, som ikke indeholder arbejdsklausuler. Disse aftaler, hvor der i dag vil være indeholdt en arbejdsklausul, udfases som de udløber.

Der er følgende typer arbejdsklausuler på igangværende kontrakter og aftaler:

- Nyeste arbejdsklausul kontraktskabelon fra 2018 med i alt 7 klausuler.
- Politik for arbejdsklausuler og sociale klausuler fra 2015 med i alt 65 klausuler, hvor den sidste kontrakt med den type klausul forventes at udløbe i år 2024.

- Øvrige arbejdsklausul typer, herunder på f.eks. fællesregionale rammeaftaler og statslige rammeaftaler med i alt 42 klausuler.

Kontrol på fællesregionale kontrakter koordineres med de øvrige regioner og kontrol på statslige rammeaftaler koordineres med staten.

Bygge- og anlægskontrakter

På bygge- og anlægsområdet er 10 bygge- og anlægsprojekter med arbejdsklausuler i kontrakterne. De fleste bygge- og anlægsprojekter udføres som totalentrepriser, hvor der er en hovedleverandør, der også er ansvarlig for underleverandørernes efterlevelse af arbejdsklausulen. Enkelte bygge- og anlægsprojekter udføres som fagentrepriser, hvor regionen har kontrakt med de enkelte leverandører på fagentrepriserne.

Ligesom på tjenesteydelseskontrakter er selve arbejdsklausul skabelonerne blevet udviklet og forbedret i forhold til regionens kontrol- og sanktionsmuligheder. De ældste kontrakter og rammeaftaler har regionens ”Politik for arbejdsklausuler og sociale klausuler i Region Sjælland” fra 2015 eller fra 2018 som arbejdsklausul, mens de nyeste kontrakter og rammeaftaler har en decideret kontraktskabelon fra 2019 som arbejdsklausul med klare krav til dokumentation, tidsfrister og sanktionsmuligheder.

Der er følgende typer arbejdsklausuler på igangværende kontrakter og aftaler:

- Nyeste arbejdsklausul kontraktskabelon fra 2019 med i alt 2 klausuler.
- Politik for arbejdsklausuler og sociale klausuler fra 2018 med i alt 7 klausuler.
- Politik for arbejdsklausuler og sociale klausuler fra 2015 med 1 klausul, hvor kontrakten med totalentreprenøren forventes afsluttet i år 2025.

På bygge- og anlægsområdet er der krav om synligt id-kort ved større kontrakter med over 10 ansatte, og hvor medarbejderne udfører arbejde på opgaven i mere end 3 dage i træk.

Regionen holder sig fortsat orienteret om det statslige initiativ med udbredelse af id-kort på offentlige byggepladser og erfaringerne med pilotprojekterne. Regionens inddrager erfaringerne i regionens egne krav om id-kort på byggepladserne.

Sociale klausuler

På tjenesteydelsesområdet er der 36 rammeaftaler og 5 kontrakter med sociale klausuler. På bygge- og anlægsområdet er der 9 bygge- og anlægsprojekter med sociale klausuler.

Specifikke krav til omfanget af elever, praktikanter og lærlinge stilles ved større og længevarende kontrakter eller rammeaftaler efter en konkret vurdering.

Den kontraktansvarlige enhed skal konkret vurdere, om et krav om beskæftigelse af praktikanter, lærlinge og elever lovligt kan stilles, herunder om kravet overholder principperne om ikke-forskelsbehandling, ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet, og er forbundet med kontraktens genstand mv.

Ved mindre kontrakter og rammeaftaler er der i de sociale klausuler anført krav om, at leverandøren anvender elever, praktikanter og lærlinge i et omfang, der er tilsvarende det, der er sædvanligt indenfor branchen ved udførelse af kontrakten.

I de sociale klausuler er der indarbejdet specifikke krav til omfanget af elever, praktikanter og lærlinge i 5 tjenesteydelseskontrakter klausuler og 5 bygge- og anlægsprojekter. Herudover indeholder 35 rammeaftaler vedrørende håndværkerydelser krav om sædvanligt omfang og specifikke krav efter varighed og beløbsstørrelse på de køb, der foretages på rammeaftalerne.

Krav om følg eller forklar-princip ved sociale klausuler

Region Sjælland er forpligtet til i relevante udbud at overveje brugen af sociale klausuler om uddannelses- og praktikaftaler samt at forklare, hvis der ikke anvendes sociale klausuler.

Forpligtelsen for regionerne til at overveje sociale klausuler om uddannelses- og praktikaftaler i offentlige udbud efter et ”følg eller forklar”-princip blev indført ved aftalerne om regionernes økonomi for 2014.

Kravet fremgår af vejledning om sociale klausuler i udbud, hvor kriterier for relevante udbud fremgår. Disse kriterier er indarbejdet i regionens politik for arbejdsklausuler og sociale klausuler og kriterierne fremgår i indledningen ovenfor.

Falder kontrakten ind under disse kriterier, skal Region Sjælland foretage en konkret vurdering af, om kontrakten egner sig til en social klausul om uddannelses- og praktikaftaler. Hvis Region Sjælland vælger ikke at bruge en social klausul om uddannelses- og praktikaftaler i det relevante udbud, skal regionen forklare grunden hertil. Forklaringen skal fremgå af regionens hjemmeside.

Kontrolstrategien i forhold til følg eller forklar-princippet er baseret på tillid. Regionens enheder har i 2020 ikke angivet forklaringer for manglende brug af sociale klausuler i relevante udbud og kontrakter.

3. Kontrolstrategi og -indsats

Regionens kontrolindsats vedrørende arbejdsklausuler og sociale klausuler er todelt. Intern kontrolenheden varetager alle kontroller vedrørende arbejdsklausuler uanset kontrakttype.

For bygge- og anlægskontrakter foretager de kontraktansvarlige enheder som led i den almindelige kontraktopfølgning løbende op på sociale klausuler. Det sker f.eks. ved opfølgning på leverandørers rapportering om omfang af det faktiske omfang af lærlinge, praktikanter og elever på bygge-, drifts- og statusmøder med leverandøren.

Intern kontrolenheden foretager stikprøvekontroller og overordnet opfølgning på omfang af lærlinge, elever og praktikanter på sociale klausuler. Det sker ved bl.a. ved monitorering af leverandørers rapportering af omfang af lærlinge, praktikanter og elever på bygge- og anlægsområdet og anmode leverandører på tjenesteydelseskontrakter om en årlig opgørelse af omfang af lærlinge, praktikanter og elever på kontrakten.

Intern kontrolenhedens kontrolstrategi er baseret på en risiko- og stikprøvebaseret tilgang, hvor kontrolindsatsen fokuseres på; anmeldelser om mulige overtrædelser, områder hvor der er størst risiko for overtrædelser, monitorering af leverandørers egenkontrol programmer, samt nye leverandører.

I 2020 har der været afsat ressourcer svarende til to årsværk fordelt på tre medarbejdere til kontrolindsatsen, hvor der i efteråret 2020 er ansat en konsulent med specialistkompetencer indenfor området.

Intern kontrolenhedens kontroller foretages som uanmeldte besøg på byggepladser og arbejdssteder, hvor enheden taler med medarbejdere hos leverandører, der er omfattet af en arbejdsklausul eller sociale klausuler.

Ved mistanke om manglende overholdelse af arbejdsklausulen eller sociale klausuler foretager intern kontrolenheden en dokumentkontrol, hvor leverandøren anmodes om at fremsende ansættelseskontrakter, lønsedler, timesedler og anden relevant dokumentation på ansatte hos leverandøren og underleverandører, der arbejder på kontrakten for regionen.

I 2. og 4. kvartal i 2020 har det ikke været muligt at foretage besøg på byggepladser og arbejdssteder på grund af corona restriktioner. I de kvartaler er dokumentkontroller igangsat direkte ud fra en risikovurdering eller ud fra telefoninterview med leverandørens ansatte.

Ved dokumentkontroller foretages en kontrolberegning af de ansattes faktiske løn og timer i forhold til gældende overenskomst på området eller en kontrolberegning af omfanget af lærlinge, elever og praktikanter.

Såfremt der konstateres overtrædelse af klausulerne, beregnes bod og efterbetalingskrav. Der udarbejdes et notat med eventuel indstilling om bod eller varsel om bod til den kontraktansvarlige enhed i regionen, hvorefter efterbetalingskrav og eventuel bod fremsendes til leverandøren.

Det er den kontraktansvarlige enhed, som har beslutningskompetence i alle forhold til kontrakten med leverandøren. Såfremt den kontraktansvarlige enhed af forskellige hensyn ikke ønsker at varsle bod eller gøre bodskrav gældende overfor leverandøren, skal den kontraktansvarlige enhed afgive forklaring til intern kontrolenheden.

I det fremsendte notat til leverandøren gives en tidsfrist for at sikre efterbetaling af manglende løn til de pågældende ansatte og fremsende dokumentation herfor samt en mulighed for at drøfte beregninger og efterbetalingskrav på et dialogmøde med regionen.

Såfremt overtrædelsen ikke bringes til ophør, gives besked til den kontraktansvarlige enhed i regionen om at modregne bodsbeløb i ratebetalingerne til leverandøren. Herudover tilbageholdes beløb i ratebetalingen til leverandøren, indtil berettigede krav på yderligere løn til leverandørens eller eventuelle underleverandørers ansatte er bragt i orden.

Kontrolstrategien indeholder også forebyggende tiltag i form af formøder med nye leverandører, hvor der informeres om regionens generelle kontrolindsats, og at der foretages kontrol af arbejdsklausuler og sociale klausuler.

Intern kontrolenheden afholder ligeledes dialogmøder med regionens kontraktansvarlige enheder og faglige organisationer med henblik på vidensdeling og inddragelse i den løbende vurdering af, hvad der udgør risikoområder.

Intern Kontrolenhedens kontrolindsats har i 2020 fortsat været under udvikling og opbygning i forhold til arbejdsgange, kontrolmetoder, kompetencer, værktøjer, rapportering og dialog med leverandører.

Ved udgangen af 2021 foretages en evaluering af kontrolindsatsen.

4. Statistik på henvendelser

Der er oprettet en social dumping hotline, hvor borgere, medarbejdere og samarbejdspartnere via telefon eller e-mail kan give informationer om mistanke om social dumping hos leverandører, der udfører arbejde for Region Sjælland. Social dumping som begreb relaterer sig til overtrædelser af arbejdsklausuler.

Intern Kontrolenheden har i 2020 modtaget i alt fire henvendelser med informationer om mistanke om social dumping, hvoraf to henvendelser vedrører regionens bygge- og anlægs-kontrakt vedrørende senge- og behandlingsbygninger ved sygehusbyggeriet i Køge.

De to henvendelser med informationer om mistanke om social dumping kom fra en faglig organisation og fra en kommunal kontrolenhed, der også foretager kontrol af arbejdsklausuler.

<i>Henvendelser</i>	<i>Bygge- og anlæg</i>	<i>Tjenesteydelser</i>	<i>Udenfor regionen</i>	<i>Antal i alt</i>
Telefon	1	0	0	1
Mail	1	0	2	3
Henvendelser i alt	2	0	2	4

Henvendelserne har givet anledning til et øget omfang af stikprøvekontroller i form af flere pladsbesøg og egne dokumentkontroller på bygge- og anlægskontrakten vedrørende senge- og behandlingsbygninger ved sygehusbyggeriet i Køge.

Intern kontrolenheden har alene konstateret mindre overtrædelser på en af underleverandørerne, som ikke var opdaget i totalentreprenørens kontrolprogram med underleverandører.

5. Statistik på kontrolaktiviteter

Intern kontrolenheden har i 2020 foretaget følgende kontrolaktiviteter fordelt på 4 ud af 10 bygge- og anlægskontrakter og 5 ud af 24 tjenesteydelseskontrakter. Der er ikke foretaget nye kontroller af rammeaftaler i 2020, men der er fulgt op på en kontrolsag fra 2019 vedrørende vikarer på socialområdet. Der er foretaget opfølgning på alle sociale klausuler i 2020.

<i>Kontroltype</i>	<i>Bygge og anlæg</i>	<i>Tjenesteydelser</i>	<i>Antal i alt</i>
Arbejdsklausuler			
Egen drift kontroller			
Antal pladsbesøg på byggepladser og arbejdspladser	11	3	14
Dokumentkontroller*	21	49	70
Opstartsmøder nye leverandører	2		2
Monitorering USK KHPT egenkontrol			
Dokumentkontroller* på lønkontrollmøder	742		742
Opstartsmøder nye leverandører	3		3
Antal kontroller i alt	779	52	831
Antal kontrollerede kontrakter i alt	4	5	9
Sociale klausuler			
Egen drift kontroller			
Årlig opfølgning på sociale klausuler	9	41	50
Monitorering USK KHPT egenkontrol:			
Opfølgningsmøder social klausul	2		2
Antal kontroller i alt	11	41	52
Antal kontrollerede kontrakter i alt	9	41	50

* 1 dokumentkontrol = dokumentkontrol af én medarbejder, på en eller flere lønperioder

Egen drift kontroller

Interview på pladsbesøg

Der er trods corona-restriktioner foretaget 14 pladsbesøg i 2020 sammenlignet med 2 pladsbesøg i 2019. På pladsbesøg interviewes der generelt medarbejdere samt lærlinge, elever og praktikanter i det omfang de er på pladserne.

Et pladsbesøg er foretaget direkte på baggrund af to henvendelser, mens øvrige pladsbesøg er foretaget ud fra den risikobaserede kontrolplan, som løbende er tilpasset i forhold til risikovurderingerne.

11 pladsbesøg vedrører to bygge- og anlægskontrakter, heraf 10 besøg på byggeriet af senge- og behandlingsbygninger ved sygehusbyggeriet i Køge og 1 besøg på et byggeri ved Bo og Naboskab Sydlolland.

3 pladsbesøg vedrører en tjenesteydelseskontrakt vedrørende rengøringsydelser på Kofødsminde.

Dokumentkontroller

Der er foretaget dokumentkontroller af i alt 70 ansatte hos regionens leverandører sammenlignet med 20 dokumentkontroller i 2019.

Dokumentkontrollerne er foretaget på 4 tjenesteydelseskontrakter, heraf 2 kontrakter vedrørende transportydelser og 2 kontrakter indenfor vinduespolering.

Der er foretaget dokumentkontroller på 2 bygge- og anlægskontrakter ved sygehusbyggeriet i Køge, dels byggeriet af senge- og behandlingsbygninger og dels byggeriet af varemodtagelse og apoteksenhed.

I forbindelse med dokumentkontroller kontrolleres ansættelseskontrakter, lønsedler, timesedler op imod den mest repræsentative landsdækkende overenskomst på det givne område, dokumentation for indberetning af skat, betaling af pension og feriepenge mv.

Ud af 70 dokumentkontroller har 44 ansatte hos 4 ud af de 6 kontrollerede leverandører modtaget for lidt i løn i forhold til referenceoverenskomst på det givne område. Samlet er der for de 44 ansatte beregnet manglende løn for i alt 468.992 kr.

To leverandører har foretaget efterbetaling af den manglende løn til 7 medarbejdere, mens der udestår efterbetaling af manglende løn til 37 medarbejdere af de to andre leverandører. Der er efterbetalt i alt 21.659 kr.

For 2 af de resterende 37 medarbejdere har leverandøren fortsat mulighed for at foretage efterbetaling af manglende løn indenfor fristen. Efterbetalingsbeløbet udgør 3.829 kr.

Hos den sidste leverandør udestår efterbetaling af 35 medarbejdere for i alt 443.504 kr. Efter indstilling fra Intern Kontrolenheden har regionen i henhold til kontrakten udstedt dagbøder til leverandøren for i alt 1.011.965 kr. og foretaget tilbagehold i betalinger til leverandøren for dagsbudsbeløb og den manglende løn til leverandørens ansatte, i alt ca. 1,4 mio. kr.

Der blev foretaget modregningen i leverandørens seneste faktura på ca. 0,7 mio. kr. Regionen har således et netto tilgodehavende hos leverandøren på ca. 0,7 mio. kr.

Leverandøren har via advokat ophævet kontrakten med regionen og har gjort erstatningskrav gældende. Sidenhen er leverandøren gået konkurs og kurator for konkursboet har gjort det samme erstatningskrav gældende overfor regionen.

Regionen modtager i sagen ekstern advokatbistand og har afvist leverandørens erstatningskrav samt fremsat erstatningskrav for regionens merudgifter for 1,0 mio. kr. til en ny leverandør, der har overtaget opgaven.

Det vurderes, at konkursboet ikke har midler til at betale regionens nettotilgodehavende vedrørende indtægten for dagbøder på 0,7 mio. kr., hvorfor det forventes afskrevet i regnskabet. Afskrivningen forelægges til godkendelse i Forretningsudvalget i en særskilt sag.

De 443.504 kr., som regionen har tilbageholdt med henblik på efterbetaling af manglende løn, afklares i dialog med kurator, idet regionen fastholder, at beløbet skal efterbetales til de pågældende medarbejdere.

Der er i 2020 således for første gang givet dagbøder til en af regionens leverandører vedrørende arbejds klausuler.

Herudover har Intern kontrolenheden fulgt op på en dokumentkontrolsag fra 2019, hvor leverandøren via en advokat har fremsat modkrav om ekstra prisregulering af kontrakten for ca. 14 mio. kr. og der udestår efterbetaling af manglende løn for i alt 7.888 kr. på den oprindelige dokumentkontrol. Regionen modtager i sagen ekstern advokatbistand og har afvist størstedelen af leverandørens krav om ekstra prisregulering.

Intern kontrolenheden har overfor leverandøren igangsat en udvidet dokumentkontrol af leverandørens medarbejdere, der udfører arbejde på kontrakten. Leverandøren har først fremsendt den ønskede dokumentation i perioden december 2020 – april 2021.

Der er tale om en omfattende dokumentkontrol med kontrol af løn af over 300 ansatte for op til 2 års løn, som forventes færdigberegnet medio 2021. Spørgsmålet om prisregulering af kontrakten afklares endeligt, når den udvidede dokumentkontrol er færdigberegnet.

Opstartsmøder nye leverandører

Herudover har Intern Kontrolenheden deltaget på i alt 4 opstartsmøder med nye leverandører, hvor leverandøren er blevet informeret om at regionen foretager kontrol af arbejds klausuler og sociale klausuler, som led i den forebyggende kontrolindsats.

To opstartsmøder vedrører totalentreprenøren Køge Hospital Project Team og to underleverandører på byggeriet af senge- og behandlingsbygninger ved sygehusbyggeriet i Køge, mens to møder vedrører to andre totalentrepriser ved sygehusbyggeriet i Køge.

Deltagelse på formøder med nye leverandører, foretages også for at vejlede leverandørerne i hvordan overholdelse af klausulerne skal være dokumenteret i forbindelse med en dokumentkontrol.

Monitorering af leverandørers egenkontrol programmer

Projekt Senge- og behandlingsbygninger, Køge Hospital Project Team

Arbejdsklausul

Totalentreprenøren på byggeriet af senge- og behandlingsbygninger har etableret sit eget lønkontrolprogram med henblik på at sikre overholdelse af arbejdsklausulen i alle led af leverandørkæden. I lønkontrolprogrammet foretages månedlige lønkontrollmøder af underleverandørers løn til deres medarbejdere for at sikre, at der aflønnes på niveau med den gældende referenceoverenskomst indenfor det pågældende arbejdsområde.

Totalentreprenøren gennemfører lønkontrollmøderne i samarbejde med de relevante faglige organisationer, som har mulighed for at deltage på møderne. Totalentreprenøren fremlægger lønsedler og timesedler til gennemgang på møderne. Som følge af GDPR-regler om håndtering af persondata (GDPR) afleveres lønsedler og timesedler tilbage ved mødets afslutning. I 2020 er mange møder afholdt som virtuelle møder på grund af corona restriktioner.

Med henblik på monitorering af egenkontrol programmet og risikovurdering af underleverandører deltager Intern kontrolenheden så vidt muligt på lønkontrollmøderne. Endvidere bidrager Intern kontrolenheden med rådgivning vedrørende dokumentation og fortolkning af arbejdsklausuler og sociale klausuler.

Intern Kontrolenheden har i 2020 deltaget på de fleste lønkontrollmøder, og alle referater fra møderne modtages og gennemlæses af Intern Kontrolenheden. I 2020 har Køge Hospital Project Team afholdt i alt 55 møder med 18 underleverandører og foretaget i alt 742 dokumentkontroller hen over året. Der er især sket en stigning antal medarbejdere på byggepladsen ultimo 2020.

Måned	Antal møder	Antal underleverandører	Antal dokumentkontroller
Januar	4	5	20
Februar	4	5	21
Marts	5	6	35
April	5	6	35
Maj	4	5	36
Juni	5	7	45
Juli	3	5	40
August	Ingen	Ingen	Ingen
September	4	4	85
Oktober	4	4	144
November	12	13	183
December	5	5	98
I alt	55	18	742

Når totalentreprenøren har konstateret uoverensstemmelser hos underleverandørerne, er de blevet bedt om at rette op på de konstaterede uoverensstemmelser frem til næste måneds lønkontrollmøde.

Lønkontrollmøderne viser, at totalentreprenørens egenkontrolprogram virker og sikrer, at underleverandører får rettet op på konstaterede forhold. Totalentreprenøren har i enkelte tilfælde stoppet samarbejdet med underleverandører og nye underleverandører er startet op.

Social klausul

Totalentreprenøren har ligeledes etableret sit eget kontrolprogram for at overholde den sociale klausul om uddannelses- og praktikaftaler med regionen. Totalentreprenøren ansætter selv egne lærlinge, elever og praktikanter og følger også op på at underleverandørerne ansætter lærlinge, elever og praktikanter.

Regionens bygherrefunktion på projekt USK og Intern kontrolenheden følger på kvartalsmøder med totalentreprenøren op på, at totalentreprenøren efterlever klausulen med regionen. Intern kontrolenheden har deltaget på to opfølgingsmøder i 2020.

Herudover har Intern kontrolenheden foretaget en årlig opfølgning på leverandørers anvendelse af lærlinge, elever og praktikanter i 2020 på alle kontrakter med sociale klausuler.

6. Overtrædelse af arbejdsklausuler

Ud fra en risikovurdering, hvor der er taget udgangspunkt i egentlige anmeldelser eller brancher hvor der erfaringsmæssigt kan opleves uregelmæssigheder, er der foretaget dokumentkontroller på 6 kontrakter ud af i alt 124 kontrakter og rammeaftaler med arbejdsklausuler. Intern kontrolenheden har færdigberegnet alle dokumentkontroller i 2020.

Ud af 70 dokumentkontroller har 44 ansatte hos 4 ud af 6 kontrollerede leverandører modtaget for lidt i løn i forhold til referenceoverenskomst på det givne område. Samlet er der for de 44 ansatte beregnet manglende løn for i alt 468.992 kr.

På 35 dokumentkontroller er der typisk foretaget kontrol af 2-4 månedslønninger på den enkelte medarbejder. På de sidste 35 af dokumentkontrollerne er der foretaget en udvidet kontrol af 13 månedslønninger hos en leverandør.

Overtrædelser på arbejdsklausuler	Ansatte kontrolleret	Kontrakter kontrolleret	Alle kontrakter med klausuler
Antal dokumentkontroller	70	6	124
Antal overtrædelser	44	4	4

Antallet af overtrædelser i 2020 fordelt på den beløbsmæssige størrelse af underbetaling i forhold til beregnet lønkrav viser underbetalinger fra helt små beløb omkring 100 kr. og op til ca. 24 tkr. i f.t. beregnede lønkrav i forhold til den enkelte medarbejder.

Størrelsen på overtrædelse er opgjort samlet for de kontrollerede månedslønninger i den enkelte dokumentkontrol. Antallet af månedslønninger afhænger dels af stikprøvestørrelsen og af medarbejdernes ansættelsestid og arbejdstimer hos leverandøren i stikprøveperioden.

Overtrædelser i beløbsmæssig underbetaling	0 - 499 kr.	500 - 1999 kr.	2000 - 4999 kr.	5000 - 9999 kr.	10 - 25 tkr.	Over 25 tkr.	I alt
Antal overtrædelser	4	2	7	13	18	0	44

Der er sket overtrædelser på både bygge- og anlægskontrakter og tjenesteydelseskontrakter. Overtrædelserne er sket hos leverandører indenfor transport, rengøring, vinduespolering og nedrivning.

Kontrakttype	Bygge- og anlægskontrakter	Tjenesteydelseskontrakter	I alt
Antal dokumentkontroller	21	49	70
Antal overtrædelser	7	37	44

Dokumentkontrollerne viser også, at overtrædelser sker på flere niveauer i leverandørkæden. Der sker således både overtrædelser hos hovedleverandører og underleverandører.

Herudover er der overtrædelser på bygge- og anlægsområdet hos underleverandører ved byggeriet af senge- og behandlingsbygninger på projekt USK, som er konstateret i totalentreprenørens egenkontrol program, og som totalentreprenøren sikrer opfølgning på.

Intern Kontrolenheden har som supplement til totalentreprenørens egenkontrol program foretaget enkelte stikprøvebaserede dokumentkontroller af totalentreprenørens egne ansatte og enkelte underleverandører. Intern kontrolenheden har alene konstateret en mindre overtrædelse på en af underleverandørerne, som ikke var fanget af totalentreprenørens egenkontrol.

Intern Kontrolenhedens kontrolindsats i forhold til regionens leverandørkontrakter har således vist sig at gøre forskel på flere punkter. For det første sikrer kontrollen, at medarbejderne får den korrekte løn, som de er berettiget til. Det drejer sig eksempelvis om korrekt timeløn, pension eller søgnehelligdagsbetaling.

Der har også været et eksempel på, at Intern Kontrolenheden i 2020 har opdaget sort arbejde i form af manglende CPR-nr. hos en ansat hos en underleverandør på en af bygge- og anlægskontrakterne ved byggeriet af universitetssygehuset i Køge, hvilket blev stoppet i samarbejde med hovedleverandøren. Medarbejderen har nu fået CPR-nr. og korrekt løn med lønseddel.

Endvidere har Intern Kontrolenheden også været behjælpelig med at sikre, at vikarer ansat hos en underleverandør på en af bygge- og anlægskontrakterne ved byggeriet af universitetssygehuset i Køge fik udleveret passende arbejdstøj til vintersæsonen, hvilket de var berettiget til at få ifølge gældende overenskomst.

7. Omfang af lærlinge på sociale klausuler i 2020

Intern kontrolenheden har i foråret 2021 modtaget rapportering om omfanget af lærlinge, elever og praktikanter i 2020 fra regionens kontraktansvarlige enheder samt regionens leverandører, hvor der er tilknyttet en social klausul.

Leverandører med sociale klausuler har samlet set beskæftiget 54,6 praktikårsværk ved arbejde udført af lærlinge, elever og praktikanter i 2020. Et praktikårsværk svarer til 1924 arbejdstimer. Sammenlignet med 14,6 praktikårsværk i 2019 er der sket en væsentlig stigning i omfanget af praktikårsværk hos leverandørerne.

Særligt byggeriet af Senge- og behandlingsbygninger ved Sjællands Universitetshospital i Køge, strategisk partnerskabsaftale med privathospital, renovationservice og håndværker-ydelser har givet anledning til størst omfang af beskæftigelse til praktikanter, elever og lærlinge.

De sociale klausuler har givet anledning til flest timer til uddannelser som kontorassistent, godschauffør, elektriker, ingeniør, teknisk designer og VVS.

Antal timer i 2020	Uddannelser
Over 5000 timer	Kontorassistent, godschauffør, elektriker, ingeniør, teknisk designer og VVS
1000 – 5000 timer	Tømrer, murer, struktør, anlægsgartner og maler
0 – 1000 timer	Jord- og betonarbejder, stilladsmontør, ventilation, betonmager, sikkerhedsvagt, serviceassistent, smed, gulvlægger og datatekniker

Nedenfor fremgår krav og aktuel efterlevelse i 2020 på igangværende kontrakter, rammeaftaler og bygge- og anlægsprojekter.

Det fremgår af rapporteringen, at leverandørerne generelt efterlever kravene med udgangen af 2020. Der er fire sociale klausuler, hvor der er risiko for leverandørerne ikke når at beskæftige nok lærlinge, elever og praktikanter ved kontraktens afslutning.

Kontrakt eller rammeaftale	Krav i %	Aktuel andel
Strategisk partnerskabsaftale med privathospital	Sædvanlig	1,9%*
Rammeaftale for håndværkerydelser med 39 leverandører (3% ved større og længerevarende kontrakter)	3% el. sædvanlig	17,8%*
Kontrakt om levering af WAN ydelser (datakommunikation)	10%	10,9%*
Renovationservice	5%	1,6%*
3 kontrakter om arealpleje, grønne områder og vintervedligehold	10%	9,9%*
Bygge- og anlægsprojekt "Holbæk Sygehus, bygning 42"	10%	20,1%*
Bygge- og anlægsprojekt "Nykøbing F. Sygehus, fase 2, modernisering"	10%	29,6%*
Bygge- og anlægsprojekt "Bo- og Naboskab Sydlolland, 5+2 boliger"	10%	14,0%*
Bygge- og anlægsprojekt "Steno Diabetes Center Sjælland, Slagelse"	10%	17,2%*
Bygherrerådgiveraftale ved byggeriet af Sjællands Universitetshospital i Køge (USK)	3%	1,0%
Totalentreprise TE01 - Senge og behandlingsbygning ved byggeriet af Sjællands Universitetshospital i Køge (USK)	10%	8,3%

*) De stjernemærkede kontrakter og rammeaftaler indeholder alene 2020-tal.

På kontrakter, hvor kravet er efter sædvanligt omfang, kan der ikke gøres bod gældende. Rapporteringen viser dog, at mange leverandører med sådanne krav anvender elever, praktikanter og lærlinge i et ganske pænt omfang.

På de større kontrakter, hvor der er specifikke krav, kan der gøres bod gældende ved manglende efterlevelse. Da mange kontrakter er flerårige kan efterlevelsen af den sociale klausul på den enkelte kontrakt dog først endeligt gøres op ved kontraktens afslutning.

Såfremt en leverandør kan dokumentere, at det ved annoncering, rekruttering og henvendelser til relevante skoler ikke har været muligt at ansætte tilstrækkeligt med lærlinge, elever og praktikanter, så kan eventuel bod ikke gøres gældende.

Til at støtte op omkring arbejdet med at formidle praktikpladser for regionens unge har Region Sjælland en partnerskabsaftale med EUC Sjælland og Byg med Unge alliancen omkring formidling og skabe opmærksomhed om praktikpladser på regionens byggepladser.